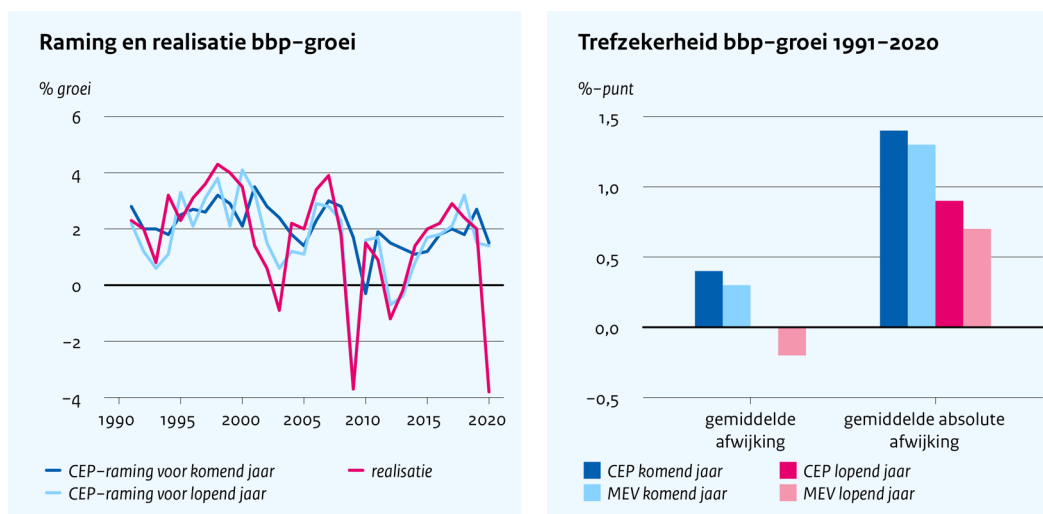


Trefzekerheid van CPB-ramingen

De CEP-raming voor bbp-ontwikkeling in het lopend jaar is over het algemeen trefzekerder dan die voor het komende jaar. Zo blijkt uit de linker figuur dat de recessie in 2009 bij het CEP in maart 2008 nog niet werd voorspeld, maar in maart 2009 wel. De figuur laat ook zien dat een meerjarige periode van over- of onderschatting niet uniek is. De ramingen zijn in perioden van hoogconjunctuur, zoals de periode van 1997 tot en met 2000, vaak te pessimistisch en ze waren te optimistisch tijdens de laagconjunctuur in de jaren 2001-2003. De ernst van de coronacrisis was in het CEP van 3 maart 2020 nog niet voorzien. Uit eerder CPB-onderzoek (a) blijkt dat onzekerheid rondom exogene factoren, zoals het internationale beeld, de belangrijkste verklaring is voor ramingsonzekerheid. Daarnaast speelt onzekerheid rondom beleid een rol. Beleidswijzigingen zorgen per definitie voor een ramingsafwijking. Ook kan beleid beïnvloed worden door de ramingen, bijvoorbeeld als de lasten worden verlicht om het koopkrachtbeeld te ‘repareren’.

In de periode van 1991 tot en met 2020 heeft het CPB de bbp-groei voor het lopende jaar niet systematisch onderschat of overschat. De gemiddelde ramingsafwijking voor de bbp-groei voor het komende jaar bedraagt in deze periode bij het CEP en de MEV respectievelijk 0,4%-punt en 0,3%-punt, zo blijkt uit de rechterfiguur. Als we de crisisjaren 2009 en 2020 niet meenemen, dan is de gemiddelde ramingsafwijking met respectievelijk 0,1% en 0% echter vrijwel nihil. Bij de MEV voor het lopende jaar wordt de bbp-groei licht onderschat, onder andere vanwege onzekerheid rondom voorlopige NR-cijfers, die in het verleden gemiddeld opwaarts werden bijgesteld. (b) De kleine gemiddelde afwijking van de CPB-raming kan echter gepaard gaan met grote over- en onderschattingen, die elkaar compenseren. De gemiddelde absolute ramingsafwijking geeft deze onnauwkeurigheid weer. Deze afwijking neemt af naarmate de ramingshorizon korter wordt. Bij de CEP-raming voor het komend jaar, waarbij meer dan anderhalf jaar vooruit wordt gekeken, bedraagt de absolute ramingsafwijking gemiddeld 1,3%-punt. De absolute afwijking neemt af richting de MEV-raming voor het lopend jaar, dan is het nog 0,6%-punt.

Raming-realisatie van bbp-groei over tijd (links) en van verschillende grootheden in deelperiodes (rechts)



Bron: CPB ([link](#))

(a) Zie Lanser, D. en H. Kranendonk, 2008, Investigating uncertainty in macroeconomic forecasts by stochastic simulation, CPB Achtergronddocument ([link](#)).

(b) Meer informatie over de ramingsafwijking ten opzichte van de voorlopige NR-cijfers, en ramingsafwijkingen voor onderliggende perioden en voor andere grootheden dan bbp-ontwikkeling is terug te vinden in het CPB Achtergronddocument 'Trefzekerheid CPB-ramingen 1991-2020' (L. Versteegen, 2021) ([link](#)).